

Bom že še!

Povest. — Spisal Juraj Pangrac.

1. Neubogljivček Boštjanček.

Bivel je deček, Boštjanček po imenu. Ta je vselej, kadar so mu mati kaj ukazali, rekel: „Bom že še.“

Zjutraj so ga klicali mati, rekoč: „Boštjanček, vstani, boš gnal kravo na pašo!“ Ali Boštjanček ni hotel vstati, da bi gnal kravo na pašo. Odgovoril je: „Bom že še, saj še ni dan!“ Mati so ga morali položiti iz mehke posteljice na trda tla. To je pomagalo: deček je zdaj naglo vstal in gnal kravo na pašo.

Ko je stalo solnce že visoko na nebu in je bila krava že sita, so veleli mati Boštjančku, naj dene kravo v hlev. Pa Boštjanček ni hotel dejati krave v hlev. Rekel je: „Bom že še, saj se nič ne mudi!“ — Pa muhe in brenciji so pikali kravo. Otepala se je sicer z velikim muhalnikom, s svojim dolgim repom, pa dosti to ni pomagalo; je pa vzdignila kravica rep-pokonci, poskočila in — bz, bzzz! — zbezljala daleč, daleč. Boštjanček je jokal in vpil za kravo: „Čuha, počakaj, čuha, hej v hlev!“ A čuha se še zmenila ni za fantičev jok in stok in je le bežljala naprej preko polja in travnikov. O, koliko je pretrpel Boštjanček neubogljivček, preden je kravo ugnal!

Popoldne so dejali mama Boštjančku, naj gre in prinese drv, da bodo mogli skuhati večerjo. Pa Boštjanček ni hotel iti po drva, da bi mogli mati skuhati večerjo. Odgovoril je: „Bom že še, saj še ni noč!“ Pozneje je pa pozabil prinesiti drv, in tako niso mogli mati skuhati večerje, in Boštjanček je moral iti lačen spat.

Vidite, tak je bil Boštjanček. Ubogal torej ni. Njegova pesem „bom že še“ ga je sicer tepla, a izmodrila ga ni. Mati so ga svarili, mu žugali, ga kaznovali s palico, pa vse ni nič pomagalo. Kadar so ga s palico namazali, ni jokal Boštjanček, nego potegnil je z roko ondi, kamor je priletela palica, obliznil hudomušno po dlani in se zasmel na vse grlo. O,

mati pa so jokali, oh bridko jokali ob takih prilikah in srce se jim je hotelo razpočiti od žalosti nad razposajenim neubogljivcem; zakaj spoznali so z vso resnobo, da bo njih sinek pel tako pesem, dokler bo živ; nobeno mazilo mu ne bo pomagalo in nesrečen bo vekomaj. In so šli, pokleknili pred Kristusa na križu in ga milo prosili, da bi Boštjančka rešil pogube. In dobri Bog je res uslišal naposled materino gorečo prošnjo.

2. Boštjanček neubogljivček v pekl.

Zgodi se, da Boštjanček hudo zboli in kar nagloma umrje. Boštjančkovo telo je bilo še gorko, duša njegova pa je že prestopila prag večnosti in se prikazala pred božji prestol k sodbi. A sodba je bila kratka: „Ne poznam te, poberi se v večni ogenj!“ je izrekel pravični Sodnik. In zatrepetale so višave in neznansko treščile ubogega Boštjančka v strašni pekel.

Boštjanček je grozno zajokal, ko je priletel v pekel. Notri je bila vnanja tema. Boštjanček še samega sebe ni videl. Zavpil je tedaj in rekel: „Malo odprite, ko je taka tema!“ Peklenščki pa niso hoteli odpreti, ampak zapeli so njegovo pesem: „Bomo že še, bomo že še, ha, ha!“ ter odgovorili hudomušno: „Saj je še čas, Boštjanček, večnosti ni nikoli konca, ha, ha!“

In kakšen smrad je bil v pekl! Boštjanček se je tiščal za nos, pa mu je vseeno smrdelo, da je bilo joj! Je pa rekel Boštjanček: „Naglo metlo v roko in pometite, ko tako smrdi!“ Pa peklenščki niso hoteli vzeti metle v kremplje, da bi pomedli po pekl, nego zasmējali so se Boštjančku prav nemarno in za odgovor porogljivo zapeli njegovo pesem: „Bomo že še, bomo že še, ha, ha!“ ter še pristavili: „Saj večnost je dolga, Boštjanček, nič se ne mudi, ha — ha!“

Boštjanček je začutil silno žejo v pekl. Rekel je: „Dajte mi vendar malo vode, jaz sem silno žejen!“ Pa peklenščki mu niso hoteli dati vode, da bi se odžejal, nego zakrohotali in zapačili so se mu grdo, nato pa tudi to pot za odgovor zapeli prav porogljivo Boštjančkovo pesem: „Bomo že še, bomo že še, ha, ha!“ ter dodali: „Saj se nič ne mudi, Boštjanček, večnosti ni nikoli ne konca, ne kraja, ha - ha!“

„Pa zakaj meni tako odgovarjate: bomo že še, bomo že še? Kdaj pa mislite malo odpreti, da bom vsaj videl, kje sem? In koliko časa bom še čakal, da vzamete metlo in pomedete ta smrad vun? In pa, ali je že šel kdo zame po vode? Meni se že jezik suši, kmalu ne bom mogel več ust odpreti.“ Tako je zdaj očitaje izpraševal in se po pravici pritoževal užaljeni Boštjanček v pekl.

Toda v pekl ne poznajo usmiljenja. Zavrženi se celo veselijo, če morejo komu trpljenje povečati. Brez srca, da, naravnost škodoželjno se tedaj zakrohočejo peklenške pošasti ubogemu Boštjančku v obraz. In peklenščkov eden stopi predenj, ga zgrabi ne preveč obzirno za lase ter mu zatuli v uho: „Kaj ti že preseda tvoja pesem, bom že še, bom že še“, ki si jo v svojem življenju cvrčal tako rad in tako pogosto! Ha-ha, se ji boš že še privadil! In pa vnanja tema, neznosni smrad in silna žeja ti, kajpak, tudi niso po volji; zato se pritožuješ užaljen. Pa le čakaj, takoj udarimo na druge strune in minile te bodo vse uporne misli, kakor bi odrezal, in plesal boš, da sam ne boš vedel, si-li živ ali mrtev?“

Pri teh besedah nategne peklenšček kolo in zdaj so se šele imele pričeti prave peklenške muke za ubogega Boštjančka. Samo pogled na te muke pretrese Boštjančka tako, da zarjôve kakor blazen. Potem začne stegovati roke kvišku, moliti in prositi ter milo jokati in klicati svojo ljubo mater na pomoč, rekoč: „O mama, ljuba mama, pomagajte mi, branite, rešite me!“ — Pa se smeh in roganje odmeva od peklenških sten.

„Oh, zakaj nisem ubogal matere!“ kliče zdaj Boštjanček skesano in se trka obupno na prsi. „Zakaj sem vsako reč, ki bi jo lahko storil danes, odlašal na jutri! Oh nesrečna moja pesem, bom že še me je pogubila! Oh, da bi mogel zdaj popraviti, kar sem zagrešil! Kako rad bi šel na božjo pot na Šmarno goro, na Brezje ali na sv. Višarje, samo da bi mi bil odpuščen in izbrisan moj greh.“

„Prepozno je tvoje kesanje, prepozno, prepozno!“ mu zarjôvejo peklenške pošasti v maščevalnem srd.

„Oh, povejte, govorite, kdaj bom rešen?“ zavjaka grozno obupani Boštjanček. — „Nikdar!“ zagrmí srdit odgovor.

„Koliko časa bom še trpel?“ — „Vekomaj!“ — Boštjanček zakriči na vso moč. Njegov obupni glas se odblija in odmeva od vseh sten in kotov ljube — očetove hišice . . .

3. Neubogljivček Boštjanček obljubi poboljšati se.

Ura je bila ravno polnoči in sveta sobota se je pričela.

Boštjančkova mati so skočili iz postelje, naredili luč in stopili s povešeno glavo in solzo v očeh naglo pred Boštjančkovo postelj. Stresli so sinka za ramo in ga klicali: „Boštjanček, zbudi se, Boštjanček, vstani!“

Zdajci Boštjanček še enkrat zakriči in se — zbudi . . . Oh, sanjal je vse to o smrti in peklú . . .

„Moj Bog, mama, govorite, povejte, ali res vidim vas? . . . Odprite usta in povejte, ali je res, da sem doma, v ljubi očetovi hišici in ne v peklú?“ je hlastno in v trepetu izpregovoril Boštjanček, ko je zagledal ljubo svojo mater pred seboj z lučico v roki. A ni čakal, da bi mu mogli odgovoriti in ga tolažiti osupla mati, nego naglo se jih je oprijel za roko in vokal in vpil dalje: „Mama, če sem pri vas, držite me, da me ne zgrabijo iznova peklenščki; škropite me z blagoslovljeno vodo, dajte mi svetinjico okoli vratu, škapulir na prsi, rožnivenec v roke!“

Usmiljeno so ga vzdignile materine roke in ga pritisnile na srce. „Mama, recite, da nisem več v peklú. Mama, povejte mi, ali sem še živ, ali že mrtev; mama, govorite, ali se mi sanja sedaj ali se mi je prej?“ je prosil in jokal Boštjanček v naročju svoje ljube matere in ves se je še tresel od strahu in prebite groze.

„Sinček, na varnem si, pri svoji materi si, ki da življenje zate, ako bi bilo treba,“ so odgovorili mati mirno, ljubeznivo, poljubili svojega otroka presrčno ter ga iznova pritisnili na srce.

Zdaj je šele prišel Boštjanček do pravega spoznanja; zdaj se je šele prepričal, da je le sanjal hude,

grozne sanje . . . In sklenil je svoji ročici v molitev, zajokal kakor majhno dete ter se stiskal hvaležno k ljubi mamici, kličeč: „Mama, mama, moja zlata mama!“ In dolgo se ni mogel utolažiti. Ko pa se je umiril, je od konca do kraja povedal materi svoje grozne sanje ter jih prosil, naj mu jih razlože.

„Nisem egiptovski Jožef, da bi umela razlagati sanje,“ odgovore mati. „Toda to pa lahko rečem, da so bile te sanje dane od Boga tebi v pouk in svarilo. Kaj naj pomenijo drugega kakor to, da bi se utegnilo enkrat zgoditi s teboj v resnici tako, kakor si danes doživel le v sanjah. Zato pa, poboljšaj se, Boštjanček moj. Zapusti svojo pesem ‚bom že še‘ in ubogaj rad, pa bo vse dobro!“

„Oh, mama, odpustite mi!“ je zajokal Boštjanček ves potrť, „nikdar, nikdar več vas ne bom žalil z nepokorščino in nikdar več ne boste slišali pesmi ‚bom že še‘ iz mojih ust.“ — „Potem bom pa jaz najsrečnejša mati na svetu!“ so vzkliknili mati in solza radosti se jim je utrnila v očeh, solza radosti, ki je glasno klicala: „Vse bo pozabljeno, samo poboljšaj se, Boštjanček; z veseljem ti bodo tvoja mama rezali poslej kruhek in tudi ljubi Bog te bo vesel in vsi dobri ljudje.“

4. Ubogljivček Boštjanček mamin srček.

Boštjanček je bil odsihmal res ves drug človek.

Ko so ga zjutraj poklicali mati: „Boštjanček, vstani, boš gnal kravo na pašo!“ se ni prav nič obotavljal, ampak skočil je naglo kvišku in rekel veselo: „Že grem, že grem!“ ter gnal kravo na pašo. In ko je stalo solnce že visoko na nebu in je bila krava že sita, pa so mu veleli mati, naj dene kravo v hlev: prav nič se ni izgovarjal zdaj Boštjanček, nego kar stekel je in dejal kravo v hlev. Materi pa je zaklical: „Že grem, že grem!“ In ko so mu rekli mati popoldne, naj prinese drv, je zapel Boštjanček svojo novo pesem: „že grem, že grem“ in kar stekel je po drva.

„O, o, ubogljivček Boštjanček, moj srček!“ so vzklikali mati zdaj od same sreče. Resnično veseli so

bili Boštjančka, kakor še nikdar prej. Za Veliko noč so mu kupili novo obleko. „Na jo!“ so rekli, „obleci jo in nosi jo s takim veseljem, s kakršnim sem ti jo jaz kupila.“

Nekam čudno je bilo Boštjančku pri srcu, ko je pomerjal novo obleko. „Oh, koliko lepše je življenje, če se uboga in stori z veseljem, kar je treba, kakor pa če se kremži za vsako besedo, delo pa odlaša na jutri,“ je mislil Boštjanček v svojem srcu, rekel pa ni nič. A mati so uganili njegove misli ter rekli: „Kaj ne, Boštjanček, da veš še vedno hvalo Bogu za tiste grozne sanje?“ Boštjanček je pogledal pomenljivo materi v oči in odgovoril: „Da, da, mama, pa še prav zares!“ In ko je oblekel novo obleko in mu je pristojalo vse tako lepo, je hvaležno pogledal ljubo mater in rekel: „Mama, le pogledjte me! Res prav lepa hvala za lepo obleko! Ampak tudi brez te lepe obleke bi vas ubogal, mama!“

„Ali res?“ so rekli mama.

„Mislim, da! Kaj nisem obljubil?“ je vzkliknil Boštjanček, skoro užaljen.

Dobra mama so se mu ljubeznivo nasmehljali in odšli na delo. Pa preden so odšli, so veleli: „Pa spravi v skrinjo novo obleko, Boštjanček, in pojdi vode nosit v kotel in drv za večerjo.“

„Tako, mama!“ je odgovoril Boštjanček. In ko se je preoblekel, je klical za materjo v kuhinjo: „Ze grem, že grem, mama!“

„Moj Boštjanček, moj srček,“ so vzkliknili mati v svojem srcu in solze veselja so jim zaigrale v očeh. —

Otroci moji, povejte mi po pravici: ali ni lepše ubogati, kakor pa peti pesmico „bom že še“, kaj?

